

Styre/råd/utval	Møtedato	Saknr
Kommunestyret	14.03.2022	13/22

Saksansvarleg: Øystein Tveit

Arkiv: FA-X42, TI-&13

Arkivsaknr.: 22/710

Endring av domstolstruktur - Høyring

Kommunedirektørens innstilling:

Midt-Telemark kommunestyre stør ønsket om å reversere omorganiseringa av domstolane i tråd med tilrådinga i høyringa.

14.03.2022 Kommunestyret

Behandling:

Framlegg frå Siri Blichfeldt Dyrland på vegne av SP:

Dagens regjering ønsker å gjenopprette strukturen slik den var før reformen som forrige regjering innførte i løpet av våren 2021 med en løsning som ikke var utredet. Midt-Telemark senterparti ønsker å gjenopprette domstolene til tidligere struktur.

Det er snakk om å gi opptil 37 bemannede rettssteder tilbake statusen som selvstendige domstoler med stedlig ledelse. Det meste er allerede på plass; de ansatte, lokalene, utstyr og arbeidsoppgavene.

Midt – Telemark senterparti ønsker en desentralisert domstolstruktur fordi:

1. Det sikrer domstolens tilstedeværelse i lokalsamfunnet over tid.

En tingrett som har blitt redusert til et rettssted og underlegges en annen tingrett blir i praksis bare et fysisk lokale hvor retten kan ha møte og kontorer. Et rettssted kan best beskrives som et avdelingskontor under en annen tingrett og omstruktureringer internt i tingrettene/jordskifterettene kan gjøres uten politisk behandling. Mange rettssteder har leiekontrakter på kontor og rettssaler som går ut i løpet av få år. Rettssteder i distriktene vil være ekstra sårbare for nedjusteringer av aktivitet når disse kontraktene skal reforhandles.

2. Domstolene er til for folk

I debatten er det ofte snakk om at de tillitsvalgte for de ansatte eller andre interessegrupper ønsker seg en sentralisering. Da glemmer man at domstolene er en avgjørende del av å gjøre rettighetene vi har som innbyggere i et demokrati tilgjengelig for alle. Domstolene er til for folk, ikke for dommerne. De skal sørge for at alle enkelt kan kreve sin rett eller få avklart en sak de lurer på. For at domstolene skal kunne utøve denne viktige samfunnsfunksjonen må de finnes der folk bor. Desto lenger unna domstolen er, desto mer utfordringer for en som er part i en sak, skal være vitne eller av andre grunner må møte fysisk i domstolen. For samfunnet kan dette fort også bli dyrt fordi tapt arbeidsinntekt og dyre reiseutgifter vil nulle ut eventuelle innsparinger man oppnår ved en

sentralisering.

3. Stedlig ledelse er viktig

De ansatte i de domstolene som nå har blitt rettssteder blir sittende igjen uten ledelse på stedet. I den daglige driften av domstolen er tett kontakt mellom Sorenskriver og de ansatte viktig, men den vanskeligjgjøres nå av geografiske avstander. Sorenskriveren er praktiserende dommer så Høyre og Venstre sitt argument om at det vil gi færre dommere i distriktene med stedlig ledelse holder ikke vann.

4. Juridiske miljøer svekkes og vil over tid forsvinne

Det er ikke bare arbeidsplassen ved det enkelte rettssted som er truet. En domstol tiltrekker seg også advokatkontorer og andre aktører som ser nytten i å være nær en domstol. Etter reformen kan saker i større grad flyttes inn til det som i realiteten er tingrettens hovedsete og da vil over tid også de juridiske miljøene sentraliseres.

Midt–Telemark senterparti ser klart over at det i denne saken som i de fleste saker, også er argumenter for å støtte oppunder reformen. Dette vil være argumenter knyttet til

- ansatte – de må få ro og ikke mer omstilling

- Den nye reformen bidrar til økt effektivitet, noe rapport fra Riksrevisjonen imidlertid tilbakeviser.

Større enheter er ikke noen garanti for økt effektivitet

- Behov for mer spesialkompetanse knyttet særlig til barnevernssaker/barnefordelingssaker. I flg CCEJ er generalist dommere med brede ansvarsområder klart å foretrekke framfor dommere med avgrensede oppgaver.

- Mer effektiv bruk av dommerressursene. Dette lar seg selvsagt gjøre ved at dommerressursene brukes på tvers av domstolstedene.

Midt – Telemark senterparti er ut fra en samlet vurdering kommet til at vi vil anbefale kommunestyret i Midt-Telemark å be regjeringen om å endre domstolstrukturen. Vi mener det sikrer en desentralisert løsning til beste for innbyggerne og brukerne av tjenesten. Domstolene er til for folket og ikke domstolene selv.

Leiar av kontrollutvalget har berre talerett i saker som kjem frå kontrollutvalget jfr. forskrift om kontrollutval.

Framlegg frå Evy Beate Stykket V:

Midt-Telemark kommunestyre stør ikkje ønsket om å reversere omorganiseringa av domstolane
Framlegget frå Evy Beate Stykket vart vedteke med 16 mot 12 røyster.

KS- 13/22Vedtak:

Midt-Telemark kommunestyre stør ikkje ønsket om å reversere omorganiseringa av domstolane.

Bakgrunn for saka:

Midt-Telemark kommune har motteke eit høyringsbrev frå Justis- og beredskapsdepartementet om domstolstruktur, og eit forslag om endringar i rettskrinsane og domstollova. Høyringsfristen er satt til 26.04.2022.

Høyringsbrevet er lagt ved denne saka som vedlegg.

Bakgrunnen for høyringa finn vi i Høyringsbrevet:

«I regjeringsplattformen for regjeringen utgått av Arbeiderpartiet og Senterpartiet (Hurdalsplattformen), fremkommer følgende:

Gjeninnføre strukturen for domstolane før domstolsreforma av 2021 for å vareta borgaranes rettstryggleik og sikre sjølvstendige domstolar med stadleg leiing, med unntak for domstolar der domstolsleiar, kommunane i rettskretsen og dei tilsette gjennom sine tillitsvalde er samde om å oppretthalde dagens struktur.»

Høyringsnotatet som ligg ved beskriv regjeringa sine argument for behovet for ei ny høyring kring domstolstruktur.

Høyring om endring i domstolstrukturuene som er bakgrunnen for den nye høyringa vart handsama i Midt-Telemark kommunestyre i mai 2020 (Sak 59/20), med følgjande vedtak:

«Midt-Telemark kommune ser det som teneleg at det er 2 rettskrinsar i Telemark, ein for Nedre Telemark og ein for Aust/Vest Telemark.

Og at kvar av krinsane har ein rettsstad. Rettstaden for Nedre Telemark bør lokaliserast i Skien.

Lokalisering av rettstaden for Aust/Vest Telemark tek me ikkje stilling til nå. Dette bør gjerast i lokale prosessar i dei kommunane som høyrer til rettskrinsen Aust/Vest Telemark. Det bør være 2

jordskifterettar i Telemark, og begge desse lokaliserast saman med tingrettane. Den eine skal være i Skien mens den andre lokaliserast saman med tingretten for Aust/Vest Telemark. **Dersom det blir**

flertall for å bevare domstolsstrukturen som den er, støttes dette.

Ordføraren får mynde til å fylle ut vedlagte skjema i tråd med kommunestyret sitt vedtak»

Saksomtale:

Høyringsframlegget er i motsetnad til høyringsframlegget frå 2020 basert på eit politisk ønskje om å reversere eit vedtak.

Høyringa har ingen konsekvensutredning.

Det er difor vanskeleg for kommunedirektøren å imøtegå eller kommentere dei ulike påstandane som kjem i høyringa.

Høyringa i 2020 vart fulgt av ein NOU (2019-17) med eit faktagrunnlag om alle domstolane, rettskretsane, tilsette i ulike stillingar og særskilte føresetnader for den enkelte domstol.

Høyringa no er ein politisk oppsummering på kvifor det er bedre å reversere endringa.

Vedtaket frå 2020 i Midt-Telemark kommune, ber preg av at ein måtte gjere eit val mellom to forslag som ikkje var av avgjerande betydning for verken kommunen eller innbyggjarane.

Nærleiken til domstolen på Notodden i Kviteseid eller i Skien, gjer organiseringa mindre viktig for innbyggjarane i kommunen.

Siste setning i kommunestyrevedtak 59/20 er at ein støtter å bevare domstolstrukturen utan endring. Dersom dette politiske synspunktet ikkje er endra, vil heller ikkje ei tilbakeføring vere spesielt kontroversielt.

Kommunedirektøren si oppsummering

Kommunedirektøren har ingen fakta som underbygger fordeler eller ulemper med ny organisering som gjer at han kan konkludere med at regjeringa sitt framlegg er betre for Midt-Telemark kommune, eller for innbyggjarane i kommunen.

Det vil vere marginale forskjellar på om domstolane er organisert som i dag, eller om endringa frå 2021 vert reversert.

Ei bekymring er at ei reversering av domstolorganiseringa bygd på politisk vilje kan føre til mindre effektiv drift av domstolapparatet. Grunna den korte tida frå organisasjonsendring og fram til ny høyring, er det ikkje mogleg å finne informasjon om dette som kan nyttast i kommunen si høyring.

Vedlegg:

26.01.2022	Høringsbrev - endringer i domstolstruktur	1462760
26.01.2022	Høringsnotat - endringer i domstolstruktur	1462762